

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут права
Кафедра історії

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ІСТОРІЯ СЕРЕДНІХ ВІКІВ

Рівень вищої освіти	Перший рівень
Спеціальність: освітня програма	014 Середня освіта: Середня освіта (Історія)

Затверджено рішенням Ради з якості ННП

Голова Ради з якості ННП
Стогова Ольга Володимирівна

ДАНІ ПРО ПОГОДЖЕННЯ

Розробник

Гончаренко Анатолій
Володимирович

Розглянуто і схвалено на засіданні робочої проєктної групи (РПГ) освітньої програми Середня освіта (Історія)	Керівник РПГ (гарант програми) Гончаренко Анатолій Володимирович
Розглянуто і схвалено на засіданні Кафедра історії	Завідувач кафедри Дегтярьов Сергій Іванович

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Історія Середніх віків
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий інститут права. Кафедра історії
Розробник(и)	Гончаренко Анатолій Володимирович
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Тривалість вивчення навчальної дисципліни	два семестри
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 10 кред. ЄКТС, 300 год., з яких 1 кред. ЄКТС, 30 год. становить курсова робота. Для денної форми навчання 114 год. становить контактна робота з викладачем (60 год. лекцій, 54 год. практичних занять), 186 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми "Середня освіта (Історія)"
Передумови для вивчення дисципліни	Історія Стародавнього Світу
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Сформувані у здобувачів освіти систему спеціальних знань з Історії Середніх віків, її теорій та концепцій, історіографії, класифікації країн за їх політичною, економічною, соціальною системами, релігійно-конфесійною та культурною ознаками, особливостями державного устрою та міждержавних відносин.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Західна Європа в Середньовіччя

Тема 1 Вступ до курсу. Криза рабовласництва та перехід від Античності до Середньовіччя
Предмет курсу «Історія Середніх віків». Література до курсу. Історія походження терміну «середні віки». Хронологічні межі та періодизація історії середніх віків. Значення середніх віків для історії людства. Сутність феодалізму його соціально-економічна основа. Характерні риси раннього та розвинутого Середньовіччя. Класифікація середньовічних джерел.

Тема 2 Падіння Західної Римської імперії та утворення варварських держав

Економічна криза Римської імперії. Виникнення військової диктатури. Зростання політичної самостійності великих землевласників. Загострення соціальної боротьби її характер та значення для долі імперії. Причини та початок германських вторгнень на територію імперії наприкінці IV - V ст. Союзи германських племен. Навала гуннів. Загальні типи ранньофеодальних варварських держав, утворених в епоху Великого переселення народів. Значення варварських завоювань.

Тема 3 Франкська держава раннього Середньовіччя

Походження франків. Завоювання франками Галлії. Утворення Франкського королівства Меровінгів у V ст. Господарство та суспільний лад франків у VI-VII ст. Причини послаблення центральної влади за часів наступників Хлодвіга. Перехід влади до майордомів. Перемога над арабами. Бенефеціальна реформа Карла Мартелла та її соціальні наслідки. Перехід королівського титулу до Піпіна Короткого. Війни франків проти лангобардів та виникнення Папської держави. Зростання Франкської держави при Карлі Великому. Утворення Франкської імперії. Розвиток феодальних відносин в епоху Капролінгів. Прекарії. Коммендації. Імунитет. Характеристика феодального помешкання Каролінгської епохи. Причини розпаду імперії Каролінгів. Верденський договір.

Тема 4 Західна Європа в IX–XI ст.

Загальні риси феодального ладу Західної Європи в другій половині XI ст. Процес закріпачення селян та їх становище. Характеристика верств феодалів і сеньйоріально-вассальних відношень. Політична карта Західної Європи в IX-X ст. Норманські завоювання. Політична роздробленість Франції в IX-XI ст. і політика перших Капетингів. Суспільний лад англосаксонських королівств у період раннього Середньовіччя. Датські завоювання та їх значення в історії Англії. Особливості розвитку феодалізму в Німеччині. Утворення єдиної німецької ранньофеодальної держави. Політика короля Оттона I та утворення Німецької імперії. Боротьба римських пап і Германських імператорів за інвеституру.

Тема 5 Франція в XII–XV ст.

Посилення королівської влади та подолання роздробленості Франції в XII ст. Боротьба французьких королів з Англією в XII – на початку XIII ст. Альбігойські війни. Організація централізованого королівського керування у Франції в XII-XIII ст. Реформи Людовика Святого. Становище селянства та селянський рух у Франції в XII-XIII ст. Зовнішня і внутрішня політика Філіппа Красивого. Генеральні штати. Причини та початок Столітньої війни. Повстання у Парижі в 1356-1358 рр. Жакерія. Соціальна боротьба у Франції в кінці XIV – на початку XV ст. Бургиньони та арманьяки. Міські повстання та їх наслідки. Жанна д'Арк та закінчення Столітньої війни. Політичний і економічний розвиток Франції в другій пол. XV ст. Правління Людовика XI. Початок формування централізованої абсолютної монархії.

Тема 6 Англія в XII–XV ст.

Норманське завоювання Англії та його наслідки. Посилення королівської влади наприкінці XI – в першій половині XII ст. Реформи Генріха Плантагенета. Велика Хартія вольностей і встановлення баронської олігархії в Англії. Виникнення парламенту. Особливості соціально-економічного розвитку Англії в XII–XIII ст. Рух за реформу церкви в другій пол. XIV ст. Повстання Уота Тайлера. Повстання Джека Кеда. Причини, наслідки та підсумки війни Алої та Білої Рози. Особливості соціально-економічного розвитку Англії в XIV–XV ст. та формування абсолютної монархії.

Тема 7 Німеччина в XII–XV ст.

Особливості соціально-економічного та політичного розвитку Німеччини. Італійська політика германських імператорів у XII–XIII ст. Німецькі загарбання в слов'янських землях в XI–XIII ст. Союзи німецьких міст у XIII–XIV ст. Посилення роздробленості Німеччини в XIII–XIV ст. та розпад імперії.

Тема 8 Італія в XII–XV ст.

Особливості розвитку Південної Італії, Сицилії та Папської області. Міста Північної Італії в XII–XV ст. Посилення тиранії та її соціальні передумови. Соціальна боротьба у Флоренції. Повстання чомпі. Особливості становища селянства в різних районах Італії та повстання Дольчино.

Тема 9 Країни Піренейського півострова в XII–XV ст.

Реконкіста в державах Піренейського півострова та її наслідки. Економічний та політичний розвиток Арагону, Кастилії та Португалії в XII–XIV ст. Посилення королівської влади та об'єднання Іспанії в XV ст.

Тема 10 Скандинавські країни в XII–XV ст.

Виникнення королівств в Скандинавії. Данія, Норвегія, Швеція в Середньовіччя.

Тема 11 Візантія в V–XV ст.

Утворення Візантійської імперії. Особливості аграрного устрою, ремесла і торгівлі в IV–VI ст. Державний устрій Візантії. Церква та ересі у Візантії. Політика імператора Юстиніана I. Вторгнення слов'ян у Візантію та його наслідки. Візантія та Русь. Причини, соціальна суть і підсумки іконоборчого руху. Фемний лад. Розвиток вільного селянства. Масовий народний рух. Повстання Фоми Слов'янина. Завершення процесу феодалізації. Послаблення центральної влади наприкінці XI ст. Культура Візантії. Особливості економічного та політичного розвитку Візантії наприкінці XI–XII ст. Правління династії Комнінів. Соціальна боротьба та еретичний рух у XI–XII ст. Пізньовізантійський феодалізм у XIII–XV ст. та причини занепаду Візантійської імперії. Боротьба з турками-османами. Падіння Константинополя та його наслідки. Культура Візантії.

Тема 12 Церква в Європі в V–XV ст.

Роль християнської церкви в розвитку духовної культури країн Європи в середні віки. Еволюція християнської церкви. Економічна база церкви й папства. Суспільно-політична роль церкви й папства. Церковні ордени. Соціальна суть ересей середніх віків. Основні типи еретичних рухів і головні їх ідеї. Боротьба церкви з еретичним рухом. Інквізиція.

Тема 13 Хрестові походи

Передумови та причини хрестових походів. Перший хрестовий похід. Держави хрестоносців на Сході. Хрестові походи в XII ст. Четвертий хрестовий похід. «Дитячі» хрестові походи. Підсумки та значення хрестових походів.

Тема 14 Середньовічні міста

Основні теорії походження міст у середні віки. Причини виникнення середньовічних міст як центрів ремесла і торгівлі. Боротьба міст з сеньйорами, її соціальні основи і наслідки. Побут і громадська свідомість городян середніх віків. Характер і організація господарства міст у середні віки. Цеховий лад. Становище цехових підмайстрів і учнів. Основні етапи соціальної боротьби в середньовічному місті. Еволюція цехового устрою в XIV–XV ст. Торгівля і кредит у Західній Європі в XI–XV ст.

Тема 15 Культура Середньовіччя

Європейська культура раннього періоду середніх віків. Каролінгське Відродження. Європейська наука та університети XI–XV ст. Рицарство, його побут та менталітет у добу розвинутого Середньовіччя. Рицарська культура (епос, лірика, роман). Західноєвропейська міська література. Мистецтво та основні архітектурні стилі Європи в X–XV ст. Література та мистецтво раннього італійського Відродження. Гуманізм.

Модуль 2. Центрально-Східна Європа, Азія та Африка в Середньовіччя

Тема 16 Болгарія в V–XV ст.

Слов'яни і протоболгари. Виникнення Болгарської держави у IX–X ст. Хан Крум (803–814 рр.). Болгарія за часів Бориса I (852–889 рр.) і Сімеона (893–927 рр.). Послаблення Болгарії у період царя Петра (927–970 рр.). Болгарські землі під владою Візантії. Внутрішньополітична боротьба в Болгарії і відновлення державності. Розквіт Другого Болгарського царства за Івана Асеня II. Занепад Другого Болгарського царства. Завоювання турками-османами Болгарії.

Тема 17 Сербія в V–XV ст.

Виникнення сербської держави. Суперництво між Візантією і Болгарією за сербські землі в IX ст. Вхід сербських земель до «Самуїлової держави» (середина X ст.). Дуклянське королівство. Держава Неманичів (друга половина XII – перша половина XIV ст.). Піднесення Сербського королівства за часів Стефана Першовінчального. Сербія за часів правління Стефана Душана (1331–1355 рр.). Війни з Болгарією і Візантією. Початок османської експансії на Балканах. Битва на Косовому полі 1389 р. Визнання васальної залежності Сербією.

Тема 18 Хорватія в V–XV ст.

Перші історичні відомості про хорватів. Початок правління династії Трпимировичів. Розквіт держави в другій половині IX – перші десятиліття X ст. Унія 1102 р. Монголо-татарська навала в хорватські землі в XIII ст. Хорватія наприкінці XIII ст. Хорватські землі під владою Венеції. Соціальна структура хорватського суспільства в XII–XV ст. Формування станово-представницької монархії в XIII ст. Початок османської експансії на Балканах. Розділ хорватських земель.

Тема 19 Чехія в V–XV ст. Словаччина в V–XV ст.

Ранні слов'янські племена на території Чехії. Чеські і словацькі землі в давнину. Чеська держава Пржемысловичів. Розвиток феодальних відносин у Чехії. Чехія в XI ст. Чехія в XII–XV ст. Зміни в політичній структурі держави. Гуситська революція (1415–1419 рр.) та Гуситські війни (1419–1437 рр.). Чехія у другій половині XV ст. Зміни в економічному та політичному житті. Особливості економічного розвитку Словаччини в X–XI ст. Політичний розвиток Словаччини в XI ст. Особливості економічного розвитку Словаччини в XII–XV ст. Політичний розвиток Словаччини в XII–XV ст.

Тема 20 Угорщина в V–XV ст.

Населення середньовічної Угорщини. Навали угорців на Західну Європу. Виникнення ранньофеодальної держави. Іштван I. Соціальна структура ранньофеодального угорського суспільства. Внутрішні міжусобиці в XI ст. Внутрішні міжусобиці в XI – на початку XIII ст. «Золота булла» Андрія I. Зовнішня політика Угорського королівства в XII–XIII ст. Утвердження Анжуйської династії. Керівництво Трансильванією. Люксембурги в Угорщині. Розквіт Угорського королівства за Матяша I. Загибель угорської держави. Битва при Мохочі.

Тема 21 Польща в V–XV ст.

Польські племена в V–IX ст. Утворення Польської держави. Перші князі. Польська держава в X – на початку XII ст. (внутрішня та зовнішня політика). Польща часів роздробленості та об'єднання країни під владою Владислава Локетєка. Державно-політичний лад Польщі в XIV–XV ст. Польсько-литовські відносини. Боротьба з Тевтонським орденом.

Тема 22 Московія в XIII–XV ст.

Польські племена в V–IX ст. Утворення Польської держави. Перші князі. Польська держава в X – на початку XII ст. (внутрішня та зовнішня політика). Польща часів роздробленості та об'єднання країни під владою Владислава Локетєка. Державно-політичний лад Польщі в XIV–XV ст. Польсько-литовські відносини. Боротьба з Тевтонським орденом. Утворення та розвиток Московського князівства. Об'єднання північно-східних руських земель навколо Москви. Московська держава в XIII–XV ст. Зовнішня політика.

Тема 23 Східна Азія в V–XV ст.

Південні та Північні китайські держави (V–VI ст.). Китайська культура в контексті буддизму, даосизму та конфуціанства. Правління династії Суй (531–618 рр.), розквіт імперії при династії Тан (618–907 рр.). Об'єднання Китаю під владою династії Сун (960–1279 рр.). Китай під владою монгольської династії Юань (1271–1368 рр.). Заснування Чжу Юаньчжаном нової китайської династії Мін (1368–1644 рр.). Японія в період Ямато. Синтоїзм. Початок розповсюдження в Японії буддизму та конфуціанства. Переворот Тайка (645 р.). Нарська монархія. Правління Фудзівара (784–1086 рр.). Об'єднання Китаю під владою династії Сун (960–1279 рр.). Диктатура Тайра. Камакурський сьогунат (1192–1333 рр.). Реставрація Кемму (1333–1336 рр.). Утворення сьогунату Муроматі (1336–1507 рр.). Формування державності Кореї (Когурі, Печке, Силла). Корея в період династії Коре (920–1392 рр.). Корея під монгольським пануванням (1231–1356 рр.).

Тема 24 Західна Азія та Північна Африка в V–XV ст.

Виникнення ісламу та Арабський світ у V–XV ст. Ранньофеодальні утворення у арабів. Мухаммед (570–632 рр.). Ісламська картина світу. Об'єднання Аравії, утворення арабської держави. Правління перших «праведних» халіфів – Абу Бекра, Омара, Османа, Алі (632–661 рр.). Розкол в ісламі та його наслідки: сунізм, шіїзм. Арабські завоювання в період правовірних халіфів. Халіфат Омейядів (661–750 рр.) Омейяди та сунізм, політичний устрій та система управління. Халіфат Аббасидів (750–1258 рр.). Державний устрій Багдадського халіфату. Арабський Схід після розпаду Багдадського халіфату. Халіфат Фатимідів (909–1171 рр.) Ісмаїлізм. Хрестові походи та їх наслідки для країн Близького Сходу та Північної Африки. Держава Айюбідів (1171–1517 рр.). Держава мамлюків в Єгипті (1250–1517 рр.). Становлення і еволюція османської державності в XII–XV ст. Крах Сельджуцької держави та виникнення держави турок-османів. Турецькі завоювання в XIV ст. Нашестя Тимура та його наслідки. Становлення Османської держави. Османська імперія в XIV–XV ст. Іран на початку арабського завоювання. Іран під владою монгольських ханів (1280–1353 рр.). Політичний розпад Ірану.

Тема 25 Південна Азія в V–XV ст.

Доісламська Індія в V–XI ст. Політична історія Індії в VI–XI ст. Індуїзм як спосіб життя. Соціальні основи індуської духовної традиції: варнашрама. Общинність як важливий структуроутворюючий принцип всього індійського укладу життя. Кастова система. Оформлення бхакті як ідеологічної течії (VI–XI ст.). Вчення Шанкари та його послідовників. Проникнення ісламу в Індію. Індія після ісламського завоювання (XIII–XV ст.). Політична історія Делійського султанату (1206–1526 рр.). Внутрішня структура Делійського султанату. Держави південної Індії.

Тема 26 Тропічна та Південна Африка в V–XV ст.

Базові цінності африканські цивілізації та африканський менталітет. Загальне та особливе в релігіях африканської цивілізації. Типологізація суспільного устрою в контексті політичних критеріїв: родові, ранньокласові суспільства та суспільства з державним устроєм. Африканська концепція соціального порядку та соціальні відносини. Державні утворення на південь від Сахари у VIII–XI ст. Держави Західної Африки: передумови для виникнення державних утворень. Гана (VII–XI ст.). Державні утворення на південь від Сахари в XII–XV ст. Держава Малі (XIII–XV ст.). Держава Мосі та міста-держави Хауса (XIII–XV ст.). Бенін та народи Йоруба (XIII–XV ст.). «Королівство» Конго (XIV–XV ст.). Держави Східної Африки. Зімбабве – держава Мвене Мутапа (XV ст.). Головні торговельні міста на узбережжі Східної Африки в XII–XV ст.

Тема 27 Великі географічні відкриття та формування колоніальної системи

Передумови та етапи географічних відкриттів. Португальські та Іспанські експедиції. Х. Колумб. Відкриття морського шляху в Індію, колоніальні захоплення португальців. Перша навколосвітня подорож. Іспанська колонізація Карибського басейну. Завоювання Мексики і Перу. Португальські колонії. Католицька церква на нових землях. Географічні відкриття в басейні Тихого океану. Наслідки географічних відкриттів.

Модуль 3. Курсова робота

Тема 21 Курсова робота

Захист курсової роботи

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

PH1	Знати предмет, специфіку, періодизацію та основні проблеми історії середніх віків
PH2	Виявляти, аналізувати й опрацьовувати історичні джерела досліджуваного періоду
PH3	Визначати специфіку історичного розвитку провідних країн у добу Середньовіччя
PH4	Пояснювати особливості еволюції політичної, економічної та соціальної систем, розвитку культурної та релігійної сфер у країнах різних регіонів у період середніх віків
PH5	Розуміти взаємозв'язок між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.

Для спеціальності 014 Середня освіта:

ПР3	Спілкуватися іноземною мовою у професійній діяльності.
ПР17	Використовувати навчально-методичний інструментарій, обладнання навчального й загального призначення для кабінетів (за предметними спеціальностями); мультимедійне обладнання в освітньому процесі.
ПР29	Планувати освітній процес на основі освітньої програми закладу освіти і навчальних програм з предметів (інтегрованих курсів) з урахуванням вимог Державного стандарту базової середньої освіти.
ПР41	Виявляти системне мислення, встановлювати взаємозв'язки між історичними процесами на локальному, європейському, глобальному рівнях у контексті відповідних епох.
ПР42	Висвітлювати історичний процес об'єктивно на основі різноманітних джерел, трактувань; виважено представляти контроверсійні та суперечливі теми; виявляти стійкість до маніпуляції суспільною свідомістю навколо історичних подій та їх інтерпретацій; розуміти соціальні наслідки зловживання історією.
ПР43	Аналізувати загальні й специфічні риси розвитку історії України та всесвітньої історії, характеризувати різноманіття культур і національних спільнот; ідентифікувати себе у системах загальнолюдських, європейських і національних цінностей.
ПР44	Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.
ПР45	Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій і використовувати ці знання у професійній діяльності.
ПР46	Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.

ПР48	Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.
ПР49	Застосовувати сучасні методики у процесі популяризації історії та археології, а також здійсненні різних видів педагогічної діяльності.
ПР50	Здійснювати аналіз ситуації з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.
ПР51	Вміти акумулювати та поширювати кращий досвід професійної діяльності, інтегрувати досягнення інших наук для вирішення актуальних проблем історії та педагогіки.

7. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних компетентностей

Програмні компетентності, формування яких забезпечує навчальна дисципліна:
Для спеціальності 014 Середня освіта:

ПК1	ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ПК2	ЗК16. Здатність цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність.
ПК3	ЗК20. Здатність здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів.
ПК4	ФК1. Здатність виконувати вимоги Державного стандарту базової середньої освіти у професійній діяльності з урахуванням предметної спеціальності.
ПК5	ФК10. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності.
ПК6	ФК 11. Здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі, створювати та використовувати цифрові освітні ресурси.
ПК7	ФК23. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.

8. Види навчальних занять

Тема 1. Вступ до курсу. Криза рабовласництва та перехід від Античності до Середньовіччя
Лк1 "Вступ до курсу. Криза рабовласництва та перехід від Античності до Середньовіччя" (денна) Предмет курсу «Історія середніх віків». Термін «середні віки». Хронологічні межі та періодизація історії середніх віків. Значення середніх віків для історії людства. Сутність феодалізму його соціально-економічна основа. Характерні риси раннього, розвинутого та пізнього Середньовіччя. Класифікація середньовічних джерел.

С31 "Вступ до курсу. Криза рабовласництва та перехід від Античності до Середньовіччя" (денна)

Предмет курсу «Історія середніх віків». Термін «середні віки». Хронологічні межі та періодизація історії середніх віків. Значення середніх віків для історії людства. Сутність феодалізму його соціально-економічна основа. Характерні риси раннього, розвинутого та пізнього Середньовіччя. Класифікація середньовічних джерел.

Тема 2. Падіння Західної Римської імперії та утворення варварських держав

Лк2 "Падіння Західної Римської імперії та утворення варварських держав" (денна)

Економічна криза Римської імперії. Виникнення військової диктатури. Зростання політичної самостійності великих землевласників. Загострення соціальної боротьби її характер та значення для долі імперії. Причини та початок германських вторгнень на територію імперії наприкінці IV - V ст. Союзи германських племен. Навала гуннів. Загальні типи ранньофеодальних варварських держав, утворених в епоху Великого переселення народів. Значення варварських завоювань.

С32 "Падіння Західної Римської імперії та утворення варварських держав" (денна)

Економічна криза Римської імперії. Виникнення військової диктатури. Зростання політичної самостійності великих землевласників. Загострення соціальної боротьби її характер та значення для долі імперії. Причини та початок германських вторгнень на територію імперії наприкінці IV - V ст. Союзи германських племен. Навала гуннів. Загальні типи ранньофеодальних варварських держав, утворених в епоху Великого переселення народів. Значення варварських завоювань.

Тема 3. Франкська держава раннього Середньовіччя

Лк3 "Франкська держава раннього Середньовіччя" (денна)

Походження франків. Завоювання франками Галлії. Утворення Франкського королівства Меровінгів у V ст. Господарство та суспільний лад франків у VI-VII ст. Перемога над арабами. Бенефеціальна реформа Карла Мартелла та її соціальні наслідки. Війни франків проти лангобардів та виникнення Папської держави. Зростання Франкської держави при Карлі Великому. Утворення Франкської імперії. Розвиток феодальних відносин в епоху Каролінгів. Причини розпаду імперії Каролінгів. Верденський договір.

С33 "Франкська держава раннього Середньовіччя" (денна)

Походження франків. Завоювання франками Галлії. Утворення Франкського королівства Меровінгів у V ст. Господарство та суспільний лад франків у VI-VII ст. Перемога над арабами. Бенефеціальна реформа Карла Мартелла та її соціальні наслідки. Війни франків проти лангобардів та виникнення Папської держави. Зростання Франкської держави при Карлі Великому. Утворення Франкської імперії. Розвиток феодальних відносин в епоху Каролінгів. Причини розпаду імперії Каролінгів. Верденський договір.

Тема 4. Західна Європа в IX–XI ст.

Лк4 "Західна Європа в IX–XI ст." (денна)

Загальні риси феодального ладу Західної Європи в другій половині XI ст. Процес закріпачення селян та їх становище. Характеристика верств феодалів і сеньйорально-васальних відношень. Політична карта Західної Європи в IX–X ст. Норманські завоювання. Політична роздробленість Франції в IX–XI ст. і політика перших Капетингів. Суспільний лад англосаксонських королівств у період раннього Середньовіччя. Датські завоювання та їх значення в історії Англії. Особливості розвитку феодалізму в Німеччині. Утворення єдиної німецької ранньофеодальної держави. Політика короля Оттона I та утворення Німецької імперії. Боротьба римських пап і германських імператорів за інвеституру. Арабське завоювання Вестготського королівства. Мусульманське володарювання на території Піренейського півострова. Культурне піднесення арабської ал-Андалуз (VIII–X ст.).

СЗ4 "Західна Європа в IX–XI ст." (денна)

Загальні риси феодального ладу Західної Європи в другій половині XI ст. Процес закріпачення селян та їх становище. Характеристика верств феодалів і сеньйорально-васальних відношень. Політична карта Західної Європи в IX–X ст. Норманські завоювання. Політична роздробленість Франції в IX–XI ст. і політика перших Капетингів. Суспільний лад англосаксонських королівств у період раннього Середньовіччя. Датські завоювання та їх значення в історії Англії. Особливості розвитку феодалізму в Німеччині. Утворення єдиної німецької ранньофеодальної держави. Політика короля Оттона I та утворення Німецької імперії. Боротьба римських пап і германських імператорів за інвеституру. Арабське завоювання Вестготського королівства. Мусульманське володарювання на території Піренейського півострова. Культурне піднесення арабської ал-Андалуз (VIII–X ст.).

Тема 5. Франція в XII–XV ст.

Лк5 "Франція в XII–XV ст." (денна)

Посилення королівської влади та подолання роздробленості Франції в XII ст. Боротьба французьких королів з Англією в XII – на початку XIII ст. Альбігойські війни. Організація централізованого королівського правління в Франції в XII–XIII ст. Реформи Людовика Святого. Становище селянства та селянський рух у Франції в XII–XIII ст. Зовнішня і внутрішня політика Філіпа Красивого. Генеральні штати. Причини та початок Столітньої війни. Повстання у Парижі в 1356-1358 рр. Жакерія. Соціальна боротьба у Франції наприкінці XIV – на початку XV ст. Бургиньони та арманьяки. Міські повстання та їх наслідки. Жанна Д'арк та закінчення Столітньої війни. Політичний і економічний розвиток Франції в другій пол. XV ст. Правління Людовика XI. Початок формування централізованої абсолютної монархії.

С35 "Франція в XII–XV ст." (денна)

Посилення королівської влади та подолання роздробленості Франції в XII ст. Боротьба французьких королів з Англією в XII – на початку XIII ст. Альбігойські війни. Організація централізованого королівського правління в Франції в XII–XIII ст. Реформи Людовика Святого. Становище селянства та селянський рух у Франції в XII–XIII ст. Зовнішня і внутрішня політика Філіпа Красивого. Генеральні штати. Причини та початок Столітньої війни. Повстання у Парижі в 1356-1358 рр. Жакерія. Соціальна боротьба у Франції наприкінці XIV – на початку XV ст. Бургиньони та арманьяки. Міські повстання та їх наслідки. Жанна Д'арк та закінчення Столітньої війни. Політичний і економічний розвиток Франції в другій пол. XV ст. Правління Людовика XI. Початок формування централізованої абсолютної монархії.

Тема 6. Англія в XII–XV ст.

Лк6 "Англія в XII–XV ст." (денна)

Норманське завоювання Англії та його наслідки. Посилення королівської влади наприкінці XI – в першій половині XII ст. Реформи Генріха Плантагенета. Велика Хартія вольностей і встановлення баронської олігархії в Англії. Виникнення парламенту. Особливості соціально-економічного розвитку Англії в XII–XIII ст. Рух за реформу церкви в другій пол. XIV ст. Повстання Уота Тайлера. Повстання Джека Кеда. Причини, наслідки та підсумки війни Алої та Білої Рози. Особливості соціально-економічного розвитку Англії в XIV–XV ст. та формування абсолютної монархії.

С36 "Англія в XII–XV ст." (денна)

Норманське завоювання Англії та його наслідки. Посилення королівської влади наприкінці XI – в першій половині XII ст. Реформи Генріха Плантагенета. Велика Хартія вольностей і встановлення баронської олігархії в Англії. Виникнення парламенту. Особливості соціально-економічного розвитку Англії в XII–XIII ст. Рух за реформу церкви в другій пол. XIV ст. Повстання Уота Тайлера. Повстання Джека Кеда. Причини, наслідки та підсумки війни Алої та Білої Рози. Особливості соціально-економічного розвитку Англії в XIV–XV ст. та формування абсолютної монархії.

Тема 7. Німеччина в XII–XV ст.

Лк7 "Німеччина в XII–XV ст." (денна)

Особливості соціально-економічного та політичного розвитку Німеччини. Італійська політика германських імператорів у XII–XIII ст. Німецькі загарбання в слов'янських землях в XI–XIII ст. Союзи німецьких міст у XIII–XIV ст. Посилення роздробленості Німеччини в XIII–XIV ст. та розпад імперії.

С37 "Німеччина в XII–XV ст." (денна)

Особливості соціально-економічного та політичного розвитку Німеччини. Італійська політика германських імператорів у XII–XIII ст. Німецькі загарбання в слов'янських землях в XI–XIII ст. Союзи німецьких міст у XIII–XIV ст. Посилення роздробленості Німеччини в XIII–XIV ст. та розпад імперії.

Тема 8. Італія в XII–XV ст.

Лк8 "Італія в XII–XV ст." (денна)

Особливості розвитку Південної Італії, Сицилії та Папської області. Міста Північної Італії в XII–XV ст. Посилення тиранії та її соціальні передумови. Соціальна боротьба у Флоренції. Повстання чомпі. Особливості становища селянства в різних районах Італії та повстання Дольчино.

С38 "Італія в XII–XV ст." (денна)

Особливості розвитку Південної Італії, Сицилії та Папської області. Міста Північної Італії в XII–XV ст. Посилення тиранії та її соціальні передумови. Соціальна боротьба у Флоренції. Повстання чомпі. Особливості становища селянства в різних районах Італії та повстання Дольчино.

Тема 9. Країни Піренейського півострова в XII–XV ст.

Лк9 "Країни Піренейського півострова в XII–XV ст. Скандинавські країни в XII–XV ст." (денна)

Реконкіста в державах Піренейського півострова та її наслідки. Економічний та політичний розвиток Арагону, Кастилії та Португалії в XII–XIV ст. Посилення королівської влади та об'єднання Іспанії в XV ст. Виникнення королівств в Скандинавії. Данія, Норвегія, Швеція в Середньовіччя.

С39 "Країни Піренейського півострова в XII–XV ст. Скандинавські країни в XII–XV ст." (денна)

Реконкіста в державах Піренейського півострова та її наслідки. Економічний та політичний розвиток Арагону, Кастилії та Португалії в XII–XIV ст. Посилення королівської влади та об'єднання Іспанії в XV ст. Виникнення королівств в Скандинавії. Данія, Норвегія, Швеція в Середньовіччя.

Тема 10. Скандинавські країни в XII–XV ст.

Лк10 "Скандинавські країни в XII–XV ст." (денна)

Виникнення королівств в Скандинавії. Данія, Норвегія, Швеція в Середньовіччя.

С310 "Скандинавські країни в XII–XV ст." (денна)

Виникнення королівств в Скандинавії. Данія, Норвегія, Швеція в Середньовіччя.

Тема 11. Візантія в V–XV ст.

Лк11 "Візантія в V–XV ст." (денна)

Утворення Візантійської імперії. Особливості аграрного устрою, ремесла і торгівлі в IV–VI ст. Державний устрій Візантії. Церква та ересі у Візантії. Політика імператора Юстиніана I. Вторгнення слов'ян у Візантію та його наслідки. Візантія та Русь. Причини, соціальна суть і підсумки іконоборчого руху. Фемний лад. Розвиток вільного селянства. Масовий народний рух. Повстання Фоми Слов'янина. Завершення процесу феодалізації. Послаблення центральної влади наприкінці XI ст. Культура Візантії. Особливості економічного та політичного розвитку Візантії наприкінці XI–XII ст. Правління династії Комнінів. Соціальна боротьба та еретичний рух у XI–XII ст. Пізньовізантійський феодалізм у XIII–XV ст. та причини занепаду Візантійської імперії. Боротьба с турками-османами. Падіння Константинополя та його наслідки. Культура Візантії.

СЗ11 "Візантія в V–XV ст." (денна)

Утворення Візантійської імперії. Особливості аграрного устрою, ремесла і торгівлі в IV–VI ст. Державний устрій Візантії. Церква та ересі у Візантії. Політика імператора Юстиніана I. Вторгнення слов'ян у Візантію та його наслідки. Візантія та Русь. Причини, соціальна суть і підсумки іконоборчого руху. Фемний лад. Розвиток вільного селянства. Масовий народний рух. Повстання Фоми Слов'янина. Завершення процесу феодалізації. Послаблення центральної влади наприкінці XI ст. Культура Візантії. Особливості економічного та політичного розвитку Візантії наприкінці XI–XII ст. Правління династії Комнінів. Соціальна боротьба та еретичний рух у XI–XII ст. Пізньовізантійський феодалізм у XIII–XV ст. та причини занепаду Візантійської імперії. Боротьба с турками-османами. Падіння Константинополя та його наслідки. Культура Візантії.

Тема 12. Церква в Європі в V–XV ст.

Лк12 "Церква в Західній Європі V–XV ст." (денна)

Роль християнської церкви в розвитку духовної культури країн Європи в середні віки. Еволюція християнської церкви. Економічна база церкви й папства. Суспільно-політична роль церкви й папства. Церковні ордени. Соціальна суть ересей середніх віків. Основні типи еретичних рухів і головні їх ідеї. Боротьба церкви з еретичним рухом. Інквізиція.

СЗ12 "Церква в Західній Європі в V–XV ст." (денна)

Роль християнської церкви в розвитку духовної культури країн Європи в середні віки. Еволюція християнської церкви. Економічна база церкви й папства. Суспільно-політична роль церкви й папства. Церковні ордени. Соціальна суть ересей середніх віків. Основні типи еретичних рухів і головні їх ідеї. Боротьба церкви з еретичним рухом. Інквізиція.

Тема 13. Хрестові походи

Лк13 "Хрестові походи" (денна)

Передумови та причини хрестових походів. Перший хрестовий похід. Держави хрестоносців на Сході. Хрестові походи в XII ст. Четвертий хрестовий похід. «Дитячі» хрестові походи. Підсумки та значення хрестових походів.

СЗ13 "Хрестові походи" (денна)

Передумови та причини хрестових походів. Перший хрестовий похід. Держави хрестоносців на Сході. Хрестові походи в XII ст. Четвертий хрестовий похід. «Дитячі» хрестові походи. Підсумки та значення хрестових походів.

Тема 14. Середньовічні міста

Лк14 "Середньовічні міста" (денна)

Теорії походження та причини виникнення середньовічних міст. Відокремлення ремесла від сільського господарства, формування міського життя. Населення та зовнішній вигляд середньовічних міст. Боротьба міст з сеньйорами, формування міського самоуправління. Середньовічні стани міського населення. Цеховий устрій середньовічних міст. Становище цехових підмайстрів і учнів їх боротьба з майстрами. Боротьба цехів з патриціями. Торгівля і кредит у Західній Європі в XI-XV ст. Купецькі гільдії.

СЗ14 "Середньовічні міста" (денна)

Теорії походження та причини виникнення середньовічних міст. Відокремлення ремесла від сільського господарства, формування міського життя. Населення та зовнішній вигляд середньовічних міст. Боротьба міст з сеньйорами, формування міського самоуправління. Середньовічні стани міського населення. Цеховий устрій середньовічних міст. Становище цехових підмайстрів і учнів їх боротьба з майстрами. Боротьба цехів з патриціями. Торгівля і кредит у Західній Європі в XI-XV ст. Купецькі гільдії.

Тема 15. Культура Середньовіччя

Лк15 "Культура Середньовіччя" (денна)

Європейська культура раннього періоду середніх віків. Каролінгське Відродження. Європейська наука та університети XI–XV ст. Рицарство, його побут та менталітет у добу розвинутого Середньовіччя. Рицарська культура (епос, лірика, роман). Європейська міська література. Мистецтво та основні архітектурні стилі в Європі X–XV ст. Література та мистецтво раннього італійського Відродження. Гуманізм.

СЗ15 "Культура Середньовіччя" (денна)

Європейська культура раннього періоду середніх віків. Каролінгське Відродження. Європейська наука та університети XI–XV ст. Рицарство, його побут та менталітет у добу розвинутого Середньовіччя. Рицарська культура (епос, лірика, роман). Європейська міська література. Мистецтво та основні архітектурні стилі в Європі X–XV ст. Література та мистецтво раннього італійського Відродження. Гуманізм.

Тема 16. Болгарія в V–XV ст.

Лк16 "Болгарія в V–XV ст." (денна)

Слов'яни і протоболгари. Виникнення Болгарської держави у IX–X ст. Хан Крум (803–814 рр.). Болгарія за часів Бориса I (852–889 рр.) і Сімеона (893–927 рр.). Послаблення Болгарії у період царя Петра (927–970 рр.). Болгарські землі під владою Візантії. Внутрішньополітична боротьба в Болгарії і відновлення державності. Розквіт Другого Болгарського царства за Івана Асеня II. Занепад Другого Болгарського царства. Завоювання турками-османами Болгарії.

С316 "Болгарія в V–XV ст." (денна)

Слов'яни і протоболгари. Виникнення Болгарської держави у IX–X ст. Хан Крум (803–814 рр.). Болгарія за часів Бориса I (852–889 рр.) і Сімеона (893–927 рр.). Послаблення Болгарії у період царя Петра (927–970 рр.). Болгарські землі під владою Візантії. Внутрішньополітична боротьба в Болгарії і відновлення державності. Розквіт Другого Болгарського царства за Івана Асеня II. Занепад Другого Болгарського царства. Завоювання турками-османами Болгарії.

Тема 17. Сербія в V–XV ст.

Лк17 "Сербія в V–XV ст." (денна)

Виникнення сербської держави. Суперництво між Візантією і Болгарією за сербські землі в IX ст. Вхідження сербських земель до «Самуїлової держави» (середина X ст.). Дуклянське королівство. Держава Неманичів (друга половина XII – перша половина XIV ст.). Піднесення Сербського королівства за часів Стефана Першовінчального. Сербія за часів правління Стефана Душана (1331–1355 рр.). Війни з Болгарією і Візантією. Початок османської експансії на Балканах. Битва на Косовому полі 1389 р. Визнання васальної залежності Сербією.

С317 "Сербія в V–XV ст." (денна)

Виникнення сербської держави. Суперництво між Візантією і Болгарією за сербські землі в IX ст. Вхідження сербських земель до «Самуїлової держави» (середина X ст.). Дуклянське королівство. Держава Неманичів (друга половина XII – перша половина XIV ст.). Піднесення Сербського королівства за часів Стефана Першовінчального. Сербія за часів правління Стефана Душана (1331–1355 рр.). Війни з Болгарією і Візантією. Початок османської експансії на Балканах. Битва на Косовому полі 1389 р. Визнання васальної залежності Сербією.

Тема 18. Хорватія в V–XV ст

Лк18 "Хорватія в V–XV ст." (денна)

Перші історичні відомості про хорватів. Початок правління династії Трпимировичів. Розквіт держави в другій половині IX – перші десятиліття X ст. Унія 1102 р. Монголо-татарська навала в хорватські землі в XIII ст. Хорватія наприкінці XIII ст. Хорватські землі під владою Венеції. Соціальна структура хорватського суспільства в XII–XV ст. Формування станово-представницької монархії в XIII ст. Початок османської експансії на Балканах. Розділ хорватських земель.

С318 "Хорватія в V–XV ст" (денна)

Перші історичні відомості про хорватів. Початок правління династії Трпимировичів. Розквіт держави в другій половині IX – перші десятиліття X ст. Унія 1102 р. Монголо-татарська навала в хорватські землі в XIII ст. Хорватія наприкінці XIII ст. Хорватські землі під владою Венеції. Соціальна структура хорватського суспільства в XII–XV ст. Формування станово-представницької монархії в XIII ст. Початок османської експансії на Балканах. Розділ хорватських земель.

Тема 19. Чехія в V–XV ст. Словаччина в V–XV ст.

Лк19 "Чехія в V–XV ст. Словаччина в V–XV ст." (денна)

Ранні слов'янські племена на території Чехії. Чеські і словацькі землі в давнину. Чеська держава Пржемисловичів. Розвиток феодальних відносин у Чехії. Чехія в XI ст. Чехія в XII–XV ст. Зміни в політичній структурі держави. Гуситська революція (1415–1419 рр.) та Гуситські війни (1419–1437 рр.). Чехія у другій половині XV ст. Зміни в економічному та політичному житті. Особливості економічного розвитку Словаччини в X–XI ст. Політичний розвиток Словаччини в XI ст. Особливості економічного розвитку Словаччини в XII–XV ст. Політичний розвиток Словаччини в XII–XV ст.

СЗ19 "Чехія в V–XV ст. Словаччина в V–XV ст." (денна)

Ранні слов'янські племена на території Чехії. Чеські і словацькі землі в давнину. Чеська держава Пржемисловичів. Розвиток феодальних відносин у Чехії. Чехія в XI ст. Чехія в XII–XV ст. Зміни в політичній структурі держави. Гуситська революція (1415–1419 рр.) та Гуситські війни (1419–1437 рр.). Чехія у другій половині XV ст. Зміни в економічному та політичному житті. Особливості економічного розвитку Словаччини в X–XI ст. Політичний розвиток Словаччини в XI ст. Особливості економічного розвитку Словаччини в XII–XV ст. Політичний розвиток Словаччини в XII–XV ст.

Тема 20. Угорщина в V–XV ст.

Лк20 "Угорщина в V–XV ст." (денна)

Населення середньовічної Угорщини. Навали угорців на Західну Європу. Виникнення ранньофеодальної держави. Іштван I. Соціальна структура ранньофеодального угорського суспільства. Внутрішні міжусобиці в XI ст. Внутрішні міжусобиці в XI – на початку XIII ст. «Золота булла» Андрія I. Зовнішня політика Угорського королівства в XII–XIII ст. Утвердження Анжуйської династії. Керівництво Трансильванією. Люксембурги в Угорщині. Розквіт Угорського королівства за Матяша I. Загибель угорської держави. Битва при Мохочі.

СЗ20 "Угорщина в V–XV ст." (денна)

Населення середньовічної Угорщини. Навали угорців на Західну Європу. Виникнення ранньофеодальної держави. Іштван I. Соціальна структура ранньофеодального угорського суспільства. Внутрішні міжусобиці в XI ст. Внутрішні міжусобиці в XI – на початку XIII ст. «Золота булла» Андрія I. Зовнішня політика Угорського королівства в XII–XIII ст. Утвердження Анжуйської династії. Керівництво Трансильванією. Люксембурги в Угорщині. Розквіт Угорського королівства за Матяша I. Загибель угорської держави. Битва при Мохочі.

Тема 21. Польща в V–XV ст.

Лк21 "Польща в V–XV ст." (денна)

Польські племена в V–IX ст. Утворення Польської держави. Перші князі. Польська держава в X – на початку XII ст. (внутрішня та зовнішня політика). Польща часів роздробленості та об'єднання країни під владою Владислава Локетек. Державно-політичний лад Польщі в XIV–XV ст. Польсько-литовські відносини. Боротьба з Тевтонським орденом.

С321 "Польща в V–XV ст." (денна)

Польські племена в V–IX ст. Утворення Польської держави. Перші князі. Польська держава в X – на початку XII ст. (внутрішня та зовнішня політика). Польща часів роздробленості та об'єднання країни під владою Владислава Локетек. Державно-політичний лад Польщі в XIV–XV ст. Польсько-литовські відносини. Боротьба з Тевтонським орденом.

Тема 22. Московія в XIII–XV ст.

Лк22 "Московія в XIII–XV ст." (денна)

Утворення та розвиток Московського князівства. Об'єднання північно-східних руських земель навколо Москви. Московська держава в XIII–XV ст. Зовнішня політика.

С322 "Московія в XIII–XV ст." (денна)

Утворення та розвиток Московського князівства. Об'єднання північно-східних руських земель навколо Москви. Московська держава в XIII–XV ст. Зовнішня політика.

Тема 23. Східна Азія в V–XV ст.

Лк23 "Східна Азія в V–XV ст. (частина 1)" (денна)

Південні та Північні китайські держави (V–VI ст.). Китайська культура в контексті буддизму, даосизму та конфуціанства. Правління династії Суй (531–618 рр.), розквіт імперії при династії Тан (618–907 рр.). Об'єднання Китаю під владою династії Сун (960–1279 рр.). Китай під владою монгольської династії Юань (1271–1368 рр.). Заснування Чжу Юаньчжаном нової китайської династії Мін (1368–1644 рр.).

Лк24 "Східна Азія в V–XV ст. (частина 2)" (денна)

Японія в період Ямато. Синтоїзм. Початок розповсюдження в Японії буддизму та конфуціанства. Переворот Тайка (645 р.). Нарська монархія. Правління Фудзівары (784–1086 рр.). Об'єднання Китаю під владою династії Сун (960–1279 рр.). Диктатура Тайра. Камакурський сьогунат (1192–1333 рр.). Реставрація Кемму (1333–1336 рр.). Утворення сьогунату Муроматі (1336–1507 рр.). Формування державності Кореї (Когури, Печке, Силла). Корея в період династії Коре (920–1392 рр.). Корея під монгольським пануванням (1231–1356 рр.).

С323 "Східна Азія в V–XV ст." (денна)

Південні та Північні китайські держави (V–VI ст.). Китайська культура в контексті буддизму, даосизму та конфуціанства. Правління династії Суй (531–618 рр.), розквіт імперії при династії Тан (618–907 рр.). Об'єднання Китаю під владою династії Сун (960–1279 рр.). Китай під владою монгольської династії Юань (1271–1368 рр.). Заснування Чжу Юаньчжаном нової китайської династії Мін (1368–1644 рр.). Японія в період Ямато. Синтоїзм. Початок розповсюдження в Японії буддизму та конфуціанства. Переворот Тайка (645 р.). Нарська монархія. Правління Фудзівары (784–1086 рр.). Об'єднання Китаю під владою династії Сун (960–1279 рр.). Диктатура Тайра. Камакурський сьогунат (1192–1333 рр.). Реставрація Кемму (1333–1336 рр.). Утворення сьогунату Муроматі (1336–1507 рр.). Формування державності Кореї (Когури, Печке, Силла). Корея в період династії Коре (920–1392 рр.). Корея під монгольським пануванням (1231–1356 рр.).

Тема 24. Західна Азія та Північна Африка в V–XV ст.

Лк25 "Західна Азія та Північна Африка в V–XV ст. (частина 1)" (денна)

Виникнення ісламу та Арабський світ у V–XV ст. Ранньофеодальні утворення у арабів. Мухаммед (570–632 рр.). Ісламська картина світу. Об'єднання Аравії, утворення арабської держави. Правління перших «праведних» халіфів – Абу Бекра, Омара, Османа, Алі (632–661 рр.). Розкол в ісламі та його наслідки: сунізм, шіїзм. Арабські завоювання в період правовірних халіфів. Халіфат Омейядів (661–750 рр.) Омейяди та сунізм, політичний устрій та система управління. Халіфат Аббасидів (750–1258 рр.). Державний устрій Багдадського халіфату. Арабський. Схід після розпаду Багдадського халіфату. Халіфат Фатимідів (909–1171 рр.)

Лк26 "Західна Азія та Північна Африка в V–XV ст. (частина 2)" (денна)

смаїлізм. Хрестові походи та їх наслідки для країн Близького Сходу та Північної Африки. Держава Айюбідів (1171-1517 рр.). Держава мамлюків в Єгипті (1250-1517 рр.). Становлення і еволюція османської державності XII–XV ст. Крах Сельджуцької держави та виникнення держави турок-османів. Турецькі завоювання XIV ст. Нашестя Тимура та його наслідки. Становлення Османської держави. Османська імперія в XIV – XV ст. Іран на початку арабського завоювання. Іран під владою монгольських ханів (1280-1353 рр.). Політичний розпад Ірану.

С324 "Західна Азія та Північна Африка в V–XV ст." (денна)

Виникнення ісламу та Арабський світ у V–XV ст. Ранньофеодальні утворення у арабів. Мухаммед (570–632 рр.). Ісламська картина світу. Об'єднання Аравії, утворення арабської держави. Правління перших «праведних» халіфів – Абу Бекра, Омара, Османа, Алі (632–661 рр.). Розкол в ісламі та його наслідки: сунізм, шіїзм. Арабські завоювання в період правовірних халіфів. Халіфат Омейядів (661–750 рр.) Омейяди та сунізм, політичний устрій та система управління. Халіфат Аббасидів (750–1258 рр.). Державний устрій Багдадського халіфату. Арабський. Схід після розпаду Багдадського халіфату. Халіфат Фатимідів (909–1171 рр.) Ісмаїлізм. Хрестові походи та їх наслідки для країн Близького Сходу та Північної Африки. Держава Айюбідів (1171–1517 рр.). Держава мамлюків в Єгипті (1250–1517 рр.). Становлення і еволюція османської державності в XII–XV ст. Крах Сельджуцької держави та виникнення держави турок-османів. Турецькі завоювання в XIV ст. Нашестя Тимура та його наслідки. Становлення Османської держави. Османська імперія в XIV–XV ст. Іран на початку арабського завоювання. Іран під владою монгольських ханів (1280–1353 рр.). Політичний розпад Ірану.

Тема 25. Південна Азія в V–XV ст.

Лк27 "Південна Азія в V–XV ст. (частина 1)" (денна)

Доісламська Індія в V–XI ст. Політична історія Індії в VI–XI ст. Індуїзм як спосіб життя. Соціальні основи індуської духовної традиції: варнашрама. Общинність як важливий структуроутворюючий принцип всього індійського укладу життя. Кастова система. Оформлення бхакті як ідеологічної течії (VI–XI ст.). Вчення Шанкари та його послідовників.

Лк28 "Південна Азія в V–XV ст. (частина 2)" (денна)

Проникнення ісламу в Індію. Індія після ісламського завоювання (XIII–XV ст.). Політична історія Делійського султанату (1206–1526 рр.). Внутрішня структура Делійського султанату. Держави південної Індії.

С325 "Південна Азія в V–XV ст." (денна)

Доісламська Індія в V–XI ст. Політична історія Індії в VI–XI ст. Індуїзм як спосіб життя. Соціальні основи індуської духовної традиції: варнашрама. Общинність як важливий структуроутворюючий принцип всього індійського укладу життя. Кастова система. Оформлення бхакті як ідеологічної течії (VI–XI ст.). Вчення Шанкари та його послідовників. Проникнення ісламу в Індію. Індія після ісламського завоювання (XIII–XV ст.). Політична історія Делійського султанату (1206–1526 рр.). Внутрішня структура Делійського султанату. Держави південної Індії.

Тема 26. Тропічна та Південна Африка в V–XV ст.

Лк29 "Тропічна та Південна Африка в V–XV ст." (денна)

Базові цінності африканські цивілізації та африканський менталітет. Загальне та особливе в релігіях африканської цивілізації. Типологізація суспільного устрою в контексті політичних критеріїв: родові, ранньокласові суспільства та суспільства з державним устроєм. Африканська концепція соціального порядку та соціальні відносини. Державні утворення на південь від Сахари у VIII–XI ст. Держави Західної Африки: передумови для виникнення державних утворень. Гана (VII–XI ст.). Державні утворення на південь від Сахари в XII–XV ст. Держава Малі (XIII–XV ст.). Держава Мосі та міста-держави Хауса (XIII–XV ст.). Бенін та народи Йоруба (XIII–XV ст.). «Королівство» Конго (XIV–XV ст.). Держави Східної Африки. Зімбабве – держава Мвене Мутапа (XV ст.). Головні торгівельні міста на узбережжі Східної Африки в XII–XV ст.

С326 "Тропічна та Південна Африка в V–XV ст." (денна)

Базові цінності африканські цивілізації та африканський менталітет. Загальне та особливе в релігіях африканської цивілізації. Типологізація суспільного устрою в контексті політичних критеріїв: родові, ранньокласові суспільства та суспільства з державним устроєм. Африканська концепція соціального порядку та соціальні відносини. Державні утворення на південь від Сахари у VIII–XI ст. Держави Західної Африки: передумови для виникнення державних утворень. Гана (VII–XI ст.). Державні утворення на південь від Сахари в XII–XV ст. Держава Малі (XIII–XV ст.). Держава Мосі та міста-держави Хауса (XIII–XV ст.). Бенін та народи Йоруба (XIII–XV ст.). «Королівство» Конго (XIV–XV ст.). Держави Східної Африки. Зімбабве – держава Мвене Мутапа (XV ст.). Головні торгівельні міста на узбережжі Східної Африки в XII–XV ст.

Тема 27. Великі географічні відкриття та формування колоніальної системи

Лк30 "Великі географічні відкриття та формування колоніальної системи" (денна)

Передумови та етапи географічних відкриттів. Португальські та Іспанські експедиції. Х. Колумб. Відкриття морського шляху в Індію, колоніальні захоплення португальців. Перша навколосвітня подорож. Іспанська колонізація Карибського басейну. Завоювання Мексики і Перу. Португальські колонії. Католицька церква на нових землях. Географічні відкриття в басейні Тихого океану. Наслідки географічних відкриттів.

С327 "Великі географічні відкриття та формування колоніальної системи" (денна)

Португальські та Іспанські експедиції. Х. Колумб. Відкриття морського шляху в Індію, колоніальні захоплення португальців. Перша навколосвітня подорож. Іспанська колонізація Карибського басейну. Завоювання Мексики і Перу. Португальські колонії. Католицька церква на нових землях. Географічні відкриття в басейні Тихого океану. Наслідки Великих географічних відкриттів.

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Лекційне навчання
МН2	Евристичне навчання
МН3	Навчання на основі досліджень (RBL)

Участь у груповій роботі, участь у конкурсах, олімпіадах, наукових симпозиумах. Критична оцінка літератури, виконання творчих завдань.

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Проблемні лекції
НД2	Підготовка до семінарського заняття
НД3	Підготовка мультимедійних презентацій
НД4	Підготовка курсової роботи

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальним критеріям	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$21 \leq RD < 59$
Можливе одноразове повторне складання	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 20$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МФО1 Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	Застосування лекційних теоретичних знань в підготовці до практичних занять за темами з метою поглиблення знань, формування, закріплення знань, умінь і навичок, застосування їх у нових ситуаціях. Опитування передбачає самоконтроль ефективності засвоєння знань, умінь, навичок, повторення вивченого. Цей вид навчання орієнтує на репродуктивне засвоєння знань, умінь і навичок.	Згідно з розкладом протягом навчальних модулів	На практичних заняттях
МФО2 Обговорення проблемних питання, здатність аналізувати, оцінювати та об'єктивно інтерпретувати інформацію, робити обгрунтовані судження на практичних заняттях та їх обговорення	Проблемне навчання передбачає послідовні й цілеспрямовані пізнавальні завдання, які студенти розв'язують під керівництвом викладача. Обговорення завдань має методологічно-практичний характер і потребує роздумів, викликає в здобувачів пізнавальний інтерес, спирається на попередній досвід.	Згідно з розкладом протягом начального модулю	На практичних заняттях
МФО3 Тести (автоматизовані тести) для контролю навчальних досягнень здобувачів	Застосування лекційних та практичних теоретичних знань в підготовці до тестових завдань	Згідно з розкладом	Практичні заняття

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Опитування викладача та обговорення проблемних питань	Проблемне навчання передбачає послідовні й цілеспрямовані пізнавальні завдання, які студенти розв'язують під керівництвом викладача. Обговорення завдань має методологічно-практичний характер і потребує роздумів, викликає в здобувачів пізнавальний інтерес, спирається на попередній досвід.	Практичні заняття	Коментарі викладача, доповнення студентів

МСО2 Виконання індивідуального дослідницького проєкта (підготовка, презентація, захист)	Застосування лекційних та практичних теоретичних знань в підготовці до тестових завдань	Згідно з розкладом	Взаємооцінювання студентів
МСО3 Проміжний модульний контроль у формі тестування	Застосування лекційних теоретичних знань в підготовці до практичних занять за темами	Атестаційні тижні	Обговорення результатів тестування
МСО4 Підсумковий контроль: екзамен	Застосування лекційних теоретичних та практичних знань в підготовці до екзамену з метою контролю ефективності засвоєння знань, умінь, навичок, повторення вивченого. Цей вид навчання орієнтує на репродуктивне засвоєння знань, умінь і навичок	Екзаменаційний тиждень	Згідно з розкладом
МСО5 Написання та захист курсової роботи	Отримання практичного та теоретичного досвіду роботи з документацією та інформаційними джерелами	Атестаційний тиждень	Згідно з розкладом

Контрольні заходи:

		Максимальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
Перший семестр вивчення		100 балів	
МСО1. Опитування викладача та обговорення проблемних питань		30	
		30	Ні
МСО2. Виконання індивідуального дослідницького проєкта (підготовка, презентація, захист)		10	
		10	Ні
МСО3. Проміжний модульний контроль у формі тестування		20	
		20	Ні
МСО4. Підсумковий контроль: екзамен		40	
		40	Ні

Курсова робота:

		Максимальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
Перший семестр вивчення		100 балів	
МСО5. Написання та захист курсової роботи		100	
		100	Ні
Другий семестр вивчення		100 балів	
МСО1. Опитування викладача та обговорення проблемних питань		30	
		30	Ні
МСО2. Виконання індивідуального дослідницького проєкта (підготовка, презентація, захист)		10	
		10	Ні
МСО3. Проміжний модульний контроль у формі тестування		20	
		20	Ні
МСО4. Підсумковий контроль: екзамен		40	
		40	Ні

Форма підсумкового контролю: – іспит, що проводиться у письмовій формі за тестовими технологіями.

Написання та захист курсової роботи - оцінюється в межах 100 балів, з них 50 виклад теоретичного матеріалу, 10 оформлення бібліографії, 40 захист роботи.

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Бібліотечні фонди
ЗН2	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережи
ЗН3	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Історія держави і права зарубіжних країн. Курс лекцій. Навчальне видання / за ред. В.М. Щербатюка. Київ: Видавництво «Фенікс», 2021. 536 с.
2	Методичні вказівки до практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «Історія Середніх віків» / укладачі: А.В. Гончаренко, А.І. Зякун. Суми: Сумський державний університет, 2024. 72 с.

3	Методичні вказівки щодо виконання курсових робіт із курсу «Історія Середніх віків» / укладачі: А.В. Гончаренко, А.І. Зякун. Суми: Сумський державний університет, 2024. 24 с.
4	Семко Я.С. Історія раннього середньовіччя: документи та матеріали: хрестоматія. Одеса: Фенікс, 2021. 230 с.
5	Хрящевська Л.М. Історія середніх віків: навч.-метод. посібник для здобувачів закладів вищої освіти. Миколаїв: ННП ім. В. О. Сухомлинського, 2025. 194 с.
Допоміжна література	
1	Балух В.О., Коцур В.П. Практикум з історії Середніх віків: навчальний посібник. Чернівці: Наші книги, 2016. 424 с.
2	Гордієнко В., Г. Гордієнко Г., Кривошея І., Салата О. Історія середніх віків. Практикум. Частина І. Київ: КНТ, 2018. 545 с.
3	Гордієнко В., Г. Гордієнко Г., Кривошея І., Салата О. Історія середніх віків. Практикум. Частина 2. Київ: КНТ, 2018. 623 с.
4	Еко У. Історія європейської цивілізації. Середньовіччя. Варвари. Християни. Мусульмани. Харків: Фоліо, 2018. 704 с.
5	Еко У. Історія європейської цивілізації. Середньовіччя. Експедиції. Торгівля. Утопії. Харків: Фоліо, 2020. 704 с.
6	Еко У. Історія європейської цивілізації. Середньовіччя. Замки. Торговці. Поети. Харків: Фоліо, 2018. 763 с.
7	Еко У. Історія Європейської цивілізації. Середньовіччя. Собори. Лицарі. Міста. Харків: Фоліо, 2019. 672 с.
8	Кузовков В.В., Горбенко К.В. Історія середніх віків: навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти. Миколаїв: Іліон, 2020. 247 с.
9	Abulafia D. The Western Mediterranean Kingdoms: The Struggle for Dominion, 1200-1500. Routledge, 2016. 321 p.
10	Bartlett R. Blood Royal: Dynastic Politics in Medieval Europe. Cambridge University Press, 2022. 672 p.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	Все для історика. Форум «історія середніх віків». URL: https://istoryk.at.ua/forum/7
2	Історія без міфів. URL: https://www.youtube.com/@IstoriyaBezMifiv
3	Історія для дорослих. URL: https://www.youtube.com/@historyforadults_ua
4	Історія на карті. URL: https://www.youtube.com/@istoriyanakarti
5	Медієвіст. URL: https://www.medievist.org.ua/
6	Середньовічні історичні джерела. URL: http://vostlit.info

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Програма навчальної дисципліни	Усього годин	Навчальна робота, аудиторних годин				Самостійна робота здобувача вищої освіти за видами, годин					
			Усього, ауд. год.	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Усього, год.	Самостійне опрацювання матеріалу	Підготовка до практичних занять	Підготовка до лабораторних робіт	Підготовка до контрольних заходів	Виконання самостійних позааудиторних завдань
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
денна форма навчання												
Модуль 1. Західна Європа в Середньовіччя												
1	Вступ до курсу. Криза рабовласництва та перехід від Античності до Середньовіччя	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
2	Падіння Західної Римської імперії та утворення варварських держав	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
3	Франкська держава раннього Середньовіччя	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
4	Західна Європа в IX–XI ст.	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
5	Франція в XII–XV ст.	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
6	Англія в XII–XV ст.	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
7	Німеччина в XII–XV ст.	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
8	Італія в XII–XV ст.	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
9	Країни Піренейського півострова в XII–XV ст.	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
10	Скандинавські країни в XII–XV ст.	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
11	Візантія в V–XV ст.	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
12	Церква в Європі в V–XV ст.	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
13	Хрестові походи	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
14	Середньовічні міста	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
15	Культура Середньовіччя	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
Модуль 2. Центральньо-Східна Європа, Азія та Африка в Середньовіччя												
1	Болгарія в V–XV ст.	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
2	Сербія в V–XV ст.	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
3	Хорватія в V–XV ст.	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
4	Чехія в V–XV ст. Словаччина в V–XV ст.	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
5	Угорщина в V–XV ст.	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
6	Польща в V–XV ст.	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
7	Московія в XIII–XV ст.	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
8	Східна Азія в V–XV ст.	7.5	6	4	2	0	1.5	1	0.5	0	0	0
9	Західна Азія та Північна Африка в V–XV ст.	7.5	6	4	2	0	1.5	1	0.5	0	0	0
10	Південна Азія в V–XV ст.	7.5	6	4	2	0	1.5	1	0.5	0	0	0
11	Тропічна та Південна Африка в V–XV ст.	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
12	Великі географічні відкриття та формування колоніальної системи	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
Модуль 3. Курсова робота												
1	Курсова робота	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Контрольні заходи												
1	екзамен	60	0	0	0	0	60	0	0	0	60	0
Індивідуальні завдання												
1	курслова робота	30	0	0	0	0	30	0	0	0	0	30
2	інші індивідуальні завдання	67.5	0	0	0	0	67.5	0	0	0	0	67.5
<i>Всього з навчальної дисципліни (денна форма навчання)</i>		<i>300</i>	<i>114</i>	<i>60</i>	<i>54</i>	<i>0</i>	<i>186</i>	<i>15</i>	<i>13.5</i>	<i>0</i>	<i>60</i>	<i>97.5</i>

	<p style="text-align: center;">РЕГЛАМЕНТ ДИСЦИПЛІНИ «Історія Середніх віків»</p> <p>Ступінь вищої освіти Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл Спеціальність та освітня програма 014 Середня освіта: Середня освіта (Історія) Форма здобуття освіти денна Мова викладання українська</p>
Викладач(і)	Гончаренко Анатолій Володимирович
Контактна інформація викладача	e-mail: a.goncharenko@yur.sumdu.edu.ua +380505896102
Час та місце проведення консультацій	Щопонеділка о 15.00-16.00 Google meet https://meet.google.com/vqe-wjyv-gru
Посилання на освітні платформи для онлайн занять	https://mix.sumdu.edu.ua/study/course/30918/show
Посилання на робочу програму в каталозі курсів	https://pg.cabinet.sumdu.edu.ua/report/course/f8d49b1ace27ccc6bda057a793a3056f5850666
Засоби зворотного зв'язку	e-mail: a.goncharenko@yur.sumdu.edu.ua Гончаренко А. В. +380505896102 Viber, WhatsApp

ПОЛІТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо академічної доброчесності

Усі роботи, визначені робочою програмою, повинні бути виконані здобувачем самостійно. Під час всіх видів контрольних заходів списування заборонене. Роботи здобувача вищої освіти не повинні містити плагіату, фактів фабрикації та фальсифікації, списування. Усі письмові роботи проходять перевірку унікальності з наступним аналізом викладачем результатів перевірки з метою визначення коректності посилань на текстові та ілюстративні запозичення.

Під час вивчення дисципліни неприпустимими також є інші прояви академічної недоброчесності, перелік яких визначено Кодексом академічної доброчесності університету.

У разі виявлення фактів порушення академічної доброчесності здобувачем вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни викладач має право вчинити одну з наступних дій:

- знизити на величину до 40% включно кількість балів, отриманих при виконанні завдання на практичному занятті;
- надати рекомендації щодо доопрацювання обов'язкового домашнього завдання зі зниженням підсумкової кількості отриманих балів на величину 25% включно;
- не зараховувати обов'язкове домашнє завдання без надання права його перероблення;
- призначити перескладання письмового модульного або підсумкового контролю із зниженням підсумкової кількості отриманих балів на величину до 15% включно;
- відмовити в перескладанні письмового модульного або підсумкового контролю.

Політика щодо використання інструментів штучного інтелекту

Політика використання інструментів штучного інтелекту оголошується викладачем на початку курсу. Заборонено використовувати інструменти штучного інтелекту для підготовки робіт, визначених

силабусом та регламентом навчальної дисципліни.

Несанкціоноване використання інструментів штучного інтелекту є порушенням академічної доброчесності.

Політика щодо використання матеріалів з джерел відкритого доступу

При використанні матеріалів із джерел відкритого доступу для підготовки робіт, визначених робочою програмою навчальної дисципліни, здобувачі освіти обов'язково мають дотримуватися умов ліцензій Creative Commons на використання об'єктів авторського права.

Політика щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних обставин (наприклад, хвороба, участь у програмах академічної мобільності) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Роботи (завдання, презентації, реферати, курсові тощо), що були вчасно здані оцінюються згідно пункту 9.3 силябусу. Роботи, які здаються з порушенням строків без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Роботи, які виконані з недотриманням вимог повертаються на доопрацювання. Перескладання модульних контрольних робіт відбувається з дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Якщо за результатами всіх контрольних заходів отримана сума балів відповідає позитивній оцінці (обов'язковою є умова виконання усіх вимог, визначених РП НД та регламентом), вона є підсумковою, перескладання позитивної оцінки з метою підвищення не здійснюється.

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу Сумського державного університету, з урахуванням установлених строків, форм контролю та процедур повторного складання контрольних заходів.

Політика щодо оскарження результатів оцінювання

Оскарження та розгляду звернень здобувачів вищої освіти щодо оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу Сумського державного університету.

Критерії оцінювання

Перший семестр вивчення

МСО1. Опитування викладача та обговорення проблемних питань, 30 балів	
5 (відмінно) <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>	$90 \leq RD \leq 100$ 27-30 балів
4 (добре) <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>	$74 \leq RD < 89$ 23-26 балів
3 (задовільно) <i>Виконання задовольняє критеріям, але зі значною кількістю недоліків</i>	$60 \leq RD < 73$ 18-22 балів
2 (незадовільно) <i>Робота не виконана/виконання не задовольняє мінімальним критеріям</i>	$0 \leq RD < 59$ 0-17 балів
МСО2. Виконання індивідуального дослідницького проєкта (підготовка, презентація, захист), 10 балів	
5 (відмінно) <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>	$90 \leq RD \leq 100$ 9-10 балів
4 (добре) <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>	$74 \leq RD < 89$ 8 балів

3 (задовільно) <i>Виконання задовольняє критеріям, але зі значною кількістю недоліків</i>	$60 \leq RD < 73$ 6-7 балів
2 (незадовільно) <i>Робота не виконана/виконання не задовольняє мінімальним критеріям</i>	$0 \leq RD < 59$ 0-5 балів
МСО3. Проміжний модульний контроль у формі тестування, 20 балів	
5 (відмінно) <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>	$90 \leq RD \leq 100$ 18-20 балів
4 (добре) <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>	$74 \leq RD < 89$ 15-17 балів
3 (задовільно) <i>Виконання задовольняє критеріям, але зі значною кількістю недоліків</i>	$60 \leq RD < 73$ 12-14 балів
2 (незадовільно) <i>Робота не виконана/виконання не задовольняє мінімальним критеріям</i>	$0 \leq RD < 59$ 0-11 балів
МСО4. Підсумковий контроль: екзамен, 40 балів	
5 (відмінно) <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>	$90 \leq RD \leq 100$ 36-40 балів
4 (добре) <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>	$74 \leq RD < 89$ 30-35 балів
3 (задовільно) <i>Виконання задовольняє критеріям, але зі значною кількістю недоліків</i>	$60 \leq RD < 73$ 24-29 балів
2 (незадовільно) <i>Робота не виконана/виконання не задовольняє мінімальним критеріям</i>	$0 \leq RD < 59$ 0-23 балів

Оцінювання курсової роботи

Перший семестр вивчення

МСО5. Написання та захист курсової роботи, 100 балів	
5 (відмінно) <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>	$90 \leq RD \leq 100$ 90-100 балів
4 (добре) <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>	$74 \leq RD < 89$ 74-89 балів
3 (задовільно) <i>Виконання задовольняє критеріям, але зі значною кількістю недоліків</i>	$60 \leq RD < 73$ 60-73 балів
2 (незадовільно) <i>Робота не виконана/виконання не задовольняє мінімальним критеріям</i>	$0 \leq RD < 59$ 0-59 балів

Другий семестр вивчення

МСО1. Опитування викладача та обговорення проблемних питань, 30 балів	
5 (відмінно) <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>	$90 \leq RD \leq 100$ 27-30 балів
4 (добре) <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>	$74 \leq RD < 89$ 23-26 балів
3 (задовільно) <i>Виконання задовольняє критеріям, але зі значною кількістю недоліків</i>	$60 \leq RD < 73$ 18-22 балів

2 (незадовільно) <i>Робота не виконана/виконання не задовольняє мінімальним критеріям</i>	$0 \leq RD < 59$ 0-17 балів
МСО2. Виконання індивідуального дослідницького проєкта (підготовка, презентація, захист), 10 балів	
5 (відмінно) <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>	$90 \leq RD \leq 100$ 9-10 балів
4 (добре) <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>	$74 \leq RD < 89$ 8 балів
3 (задовільно) <i>Виконання задовольняє критеріям, але зі значною кількістю недоліків</i>	$60 \leq RD < 73$ 6-7 балів
2 (незадовільно) <i>Робота не виконана/виконання не задовольняє мінімальним критеріям</i>	$0 \leq RD < 59$ 0-5 балів
МСО3. Проміжний модульний контроль у формі тестування, 20 балів	
5 (відмінно) <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>	$90 \leq RD \leq 100$ 18-20 балів
4 (добре) <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>	$74 \leq RD < 89$ 15-17 балів
3 (задовільно) <i>Виконання задовольняє критеріям, але зі значною кількістю недоліків</i>	$60 \leq RD < 73$ 12-14 балів
2 (незадовільно) <i>Робота не виконана/виконання не задовольняє мінімальним критеріям</i>	$0 \leq RD < 59$ 0-11 балів
МСО4. Підсумковий контроль: екзамен, 40 балів	
5 (відмінно) <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>	$90 \leq RD \leq 100$ 36-40 балів
4 (добре) <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>	$74 \leq RD < 89$ 30-35 балів
3 (задовільно) <i>Виконання задовольняє критеріям, але зі значною кількістю недоліків</i>	$60 \leq RD < 73$ 24-29 балів
2 (незадовільно) <i>Робота не виконана/виконання не задовольняє мінімальним критеріям</i>	$0 \leq RD < 59$ 0-23 балів